

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena:
 Na celý rok ——— 4.— koruny.
 Na pol roka ——— 2.— „
 Na štvrt' roka ——— 1.— „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor:
Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.
 Za vydanie zodpovedný
JÁN MOLNÁR, pralát

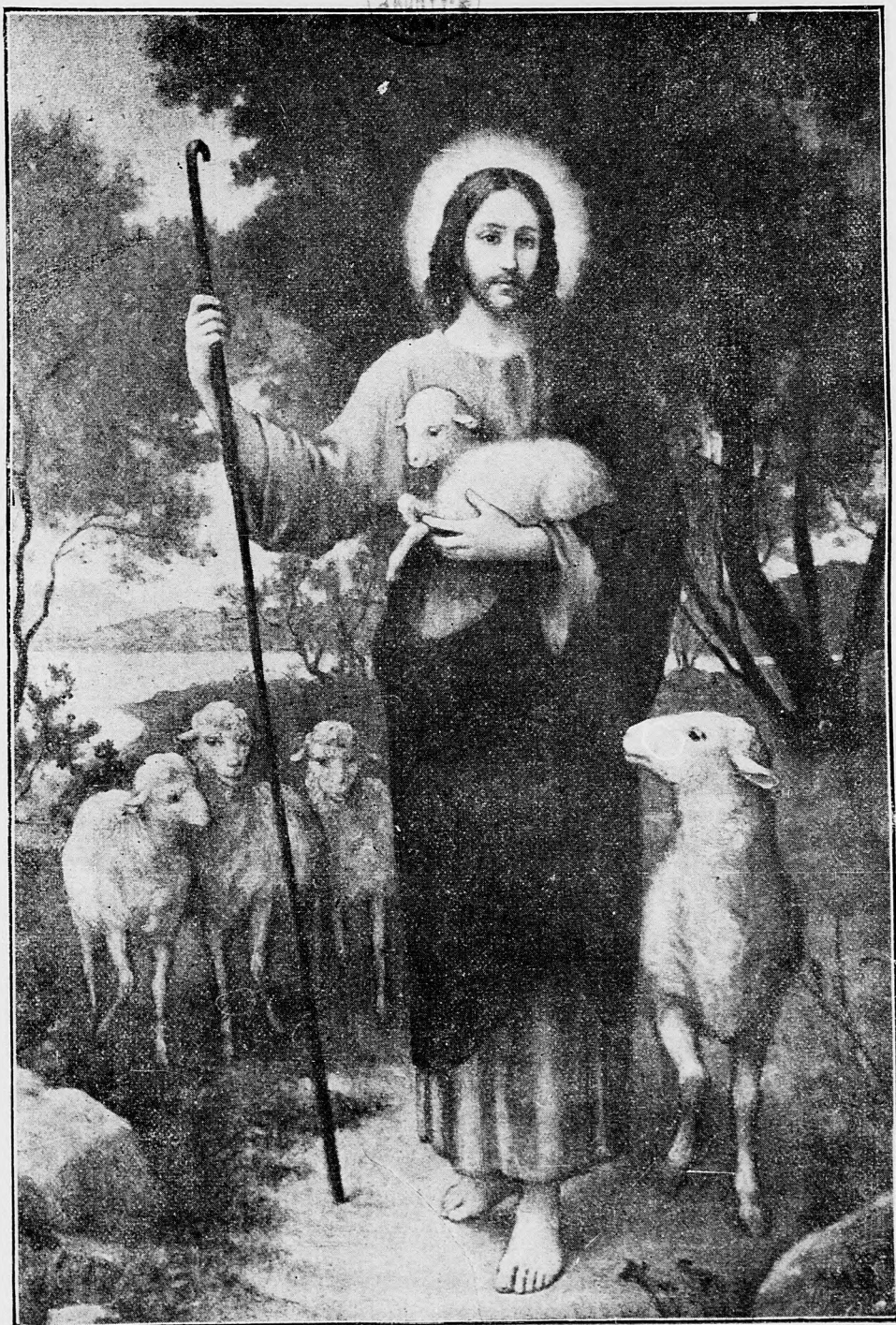
Redakcia a vydavateľstvo:
 Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám
 sem sa majú posilať predplatky, taktiež dopisy do novín
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.
 Rukopisy sa nazpáť nedávajú.

Sociáldemokracia a pokoj.

Slobodní murári a sociáldemokrati vždy majstrovským spôsobom rozumeli sa ku tomu, aby každého druhu biedy a útrapy ľudu využítokovali ku svojmu osohu a upotrebili ku rozširovaniu ich zásad prevratu medzi najrozsiahlejšími vrstvami spoločenstva. V tomto ohľade za opravde zvláštny kúsok zavádzania ľudu treba považovať ten najnovší pokus, ktorým prípadné uzavretie svetového pokoja už včul, vopred usilujú sa predstaviť, ako ich vlastné dielo.

Neodškriepiteľná pravda je cíce, že prítomne v každom citlivom srdci plápolá túžba po svetovom pokoji. V záujme zavedenia, ustálenia a zabezpečenia tohoto pokoja ale, hneď od začiatku vojny mohútne slovo zdvihli a až po dnes neustále pracujú, trochu inakší ľudia, ako sú «bratia» slobodní murári a «červení vodcovia» sociáldemokratov.

Svätý otec Pápež, ako viditeľná hlava katolíckej Cirkvi,

Dobrý pastier.

už vtedy ustával sa v záujme pokoja, keď slobodnomurárski podpalači a sociáldemokratickí kriklúni mlčali, ako ryby v mori a šlačili na ďalší vývin svetového rozpoloženia, aby z toho tým väčší ošoh pre seba shrabať mohli. Oduševnení apoštoli Družstva Pokoja v službe ich šlachetných zásad pracovali pevnou vierou a vytrvalosťou. Panovníci ústredných mocností, cieľom uzavretia pokoja, predostreli statočné nabídnutie a keby bolo možno bývalo utvoriť pokoj, ich úprimným rozhodnutím a veľkou ich mocou zaiste viacej by boli previedli, ako sociáldemokrati ich veľmi podozrivým vystatovaním. Naši nepriatelia ale boli zcela zaslepení a nesmierne zlostní, jedine ich slepá nenávisť je toho príčinou, že hrozné krviprelievania svetovej vojny ešte ďalej trvá.

Opravde aj len slepá nenávisť, akou naši nepriatelia chovajú sa proti nám, ženie ich ku ďalšej neslýchanej, hromadnej vražde. Pôvodný prameň tejto slepej nenávisťi ale práve ztadiaľ vyviera, zkadiaľ pod falošným plášťom lásky ku pokoji, nasnovali proti nám vojnu. Proti nám stojace, naše jestvovanie ohrožujúce veľmoci bez výnimky stoja pod vplyvom klík slobodnomurárskych a sociáldemokratických. Zlostný duch svetovej vojny, Anglicko je hlavnou peľou a prastarou vlasťou slobodného murárstva. Mohútne páni na čele vlády tejto krajiny sú všetci slobodní murári. O ich láske ku slobode, ktorou vystaťujú sa za každej príležitosti, žalostne svedčia postrieľaní a повеšani mučedelníci katolíckeho Irska. Nad osudom židovstva pod panovníctvom ruského cára horké slzy vždy vylievajúci slobodní murári a «Družstvo človečenstva» červených sociáldemokratov, pravda, nevideli, aké ukrutnosti pácha Anglicko nielen v Irsku, lež aj v Indii a po všetkých krajoch, ktoré si podmanilo. Vo Francúzsku všetci členovia slobodnomurárskej vlády krvavou hubou agitujú za vojnu. V Taliansku, vo vierolomnom Taliansku na vláde sú samí slobodní murári a i sám kráľ taliansky je hlavným majstrom jednej slobodnomurárskej lôže. V Portugalsku, v Srbsku, v Rumunsku, ba i v samom Grécku zarovnak len slobodní murári podnecovali ku vojne. Aké kúsky stvárajú slobodní murári, to najnovšie dokázali vo vlasti «slobody a demokracie», v Severnej Amerike totiž, kde Wilson

v záujme početných slobodnomurárskych miliardárov, po dlhom pretvarovaní sa ako «priateľ svetového pokoja», ústredným mocnostiam Európy opovedal vojnu.

Zlostnej bande slobodných murárov podarilo sa ruského cára nahuckať do vojny. Draho to zaplatil. Tak mu treba! Neni hodný polutovania, bo ľahko mchol udržať pokoj. Nikto ho nelutuje ako cára, ako človek ale, je smutným dôkazom toho, čo stojí dané slovo, statočnosť, priateľstvo slobodných murárov. Keď na čele anglického národa stojaci slobodní murári zbadali, že ruský cár po utrpených hrozných porážkach vo svetovej vojne, pomaly náklonný je ku uzavretiu pokoja, spojili sa s ruskými sociáldemokratmi a zahnali ho s trónu.

Včul už, keď cára zabnali, rozletely sa chýry o pokoji. Sociáldemokrati ponáblali sa vychvalovať: «my robíme pokoj». Všetky slobodnomurárske noviny im v tom kontruujú. Skutočnosť je ale, že vodcovia sociáldemokratov v neutrálnych štátoch, ktorí udajne v záujme pokoja sem-tam lietajú, sú priatelia antantu.

Hjalmár *Brantinga*, vodcu švédskych sociáldemokratov, Sudekum, nemecký sociáldemokrat, v zasadnutí snemovne nemeckej ríše odhalil, že Branting neni neutrálnym, bo je nepriateľom Nemecka, sympatizuje s antantom a žiada zničenie Nemecka. Takí sú aj ostatní. V Petrohrade Skobelev, podpredseda výboru robotníkov-vojakov (treba rozumieť vo fabrikách pracujúcich červených), na naše nabídnutie pokoja, odpovedať chcel bajonettmi, a cieľom pokračovania vo vojne žiada zo samých revolucionárov so-stavenú novú vládu na čele s Miljukovom. Wilson, demokrata, ako slobodný murár, na základe všeobecného volebného práva vyvolený predseda Spojených Štátov Ameriky, odkázal nám vojnu a opovažuje sa ohlasovať, že zatiaľ nebude pokoja, zakaľ Nemecko neodtrhne sa od dynastie Hohenzollernov a Rakúsko-Uhorsko od dynastie Habsburgov...

Tu hľa vykukol klin z vreca!

Panovnícke rodiny Nemecka a Rakúsko-Uhorska sú viere verne oddané, kresťanské. Jedna je protestantská, druhá je katolícka. *Toto je teda brvno v očiach po vláde nad celým svetom túžiaceho slobodnomurárskeho veľkého kapitálu a s ním sdruženej revolucionárskej bandy sociál-*

demokracie. Ako v Rusku, chceli by aj nám na krky poslať, ich záujmom otrocky slúžiacich «predsedov» a národy ústredných mocností vohnať pod jarmo slobodných murárov a revolucionárskych sociáldemokratov. To im treba a to chcú vo vláдах našich nepriateľov panujúci slobodní murári a s nimi pracujúci sociáldemokrati po celom svete a všade. A naši? Lstive prekrúcajú oči a vydávajú sa za apoštolov pokoja.

Kto bude taký hlúpy a sadne im na lep?

Nezdar Angličanov a Francúzov s pancierovými automobilmi.

Z Berlina oznamujú: Zase sa zmarila jedna nádej: pancierový automobil. Toto bolo heslom automobilového priemyslu našich nepriateľov v zimných mesiacoch. Po základných a dosť drahých zkúsenostiach, zádovážených pozdĺž Somme, túto oheň sypajúcu pancierovú obludu bolo treba základne prepracovať. Tento nemotorný stroj mal v opravenom vydaní a vo veľkých massách bohvie v koľkej to už rozhodujúcej offensive, zdrviť nemecký front. Fantáziu čitateľov novin už hodne vopred rozčuľovali tajuplným spomínaním mimoriadnych výkonov toho válečného stroja. A vskutku tieto pancierové automobile pri Arrasi a Aisne zjavily sa vo veľkom počte. Ale kde ostalo zdrvenie nemeckého frontu? Dňa 11. a 12. apríla proti frontu Bullecourt—Queant vyliezla jedna takáto pancierová húsenica. Mala oblaheť prácu austrálskych vojakov, ale Francúzi svoje výpočty robili bez nemeckého delostrelectva. Najprv vyšly na zkazú pancierové automobile na krídle, tieto naše náboje podpálily. Ostatné potom tiež prišli na rad. Ani jednomu pancierovému automobilu nepodarilo sa ujsť. Keď potom statní austrálski vojaci, ktorých postavila vždy na najhorúcejší front, zaviazli v nemeckých posiciách a s dvoch strán obkolesení padli do zajatia, zlostne vyhlásili, že všetkému je na príčine tá prekliata pancierová húsenica. Pozdĺž Aisne prvý raz 16. apríla použili pancierové automobile pri čatách 32. a 5. francúzskeho vojenského sboru v okolí Berry au Bacu. Z bojišta na severnom brehu Aisne onedlho prišla prvá nemecká zpráva: 32 bojaneschných pancierových húseníc leží pred frontom divisie. V nich sediaci dôstojníci aj sami boli nespojní so strojom. Pancierové automobile teraz môžu upotrebuvať len tam, kde sú nie vystavené kanónade

Koľko územia obsadily centrálné mocnosti?

Vojenské výkony ústredných mocností počas vojny najľahšie oceniť môžeme tak, keď porovnáme veľkosť územia a počet obyvateľov jednotlivých bojujúcich krajín. Centrálné mocnosti: Rakúsko-Uhorsko, nemecká ríša a jej kolonie, Bulharsko, Turecko a Poľsko obsahujú dohromady 6,193.563 kvadrátnych kilometrov a majú 167.040.000 obyvateľov. Mocnosti antantu: Anglicko, Francúzsko, Taliansko, Rusko, Belgicko, Japonsko, Portugalsko, Čierna Hora, Rumunsko a Srbsko spolu so

svojimi zamorskými majetkami, ale bez Poľska, obsaňujú 73,484.72 kvadr. kilometrov a majú 863,093.000 obyvateľov. Spojené Štáty severo-americké a Čína, tieto antantu viac-menej priateľské štáty majú 109,316.000, počítane 329,618.900 obyvateľov na 9,693.590, počítane na 11,138.900 kvadrátnych kilometroch. Napriek tejto nesmierne veľkej číselnej prevahe nási nepriatelia v Elzasi držia obsadené 900, v Rakúsko-Uhorsku 30.491, spolu 31.391 kvadrátnych kilometrov. Naproti tomu centrálné mocnosti v Belgicku obsadili 29.000, vo Francúzsku 22.310, v Rusku 280.450, v Rumunsku asi 100.000, v Srbsku 85.867, na Čiernej Hore 14.180, v Albánsku 20.000 a v Taliansku 380, spolu 551.227 kvadrátnych kilometrov. Štáty antantu majú päťkrát a spolu so Spojenými Štátmi severo-americkými a s Čínou sedemkrát toľko obyvateľov, ako centrálné mocnosti a armády centrálnych mocností predsa sedemnásťkrát toľko nepriateľského územia držia obsadené, ako voje štátov antantu.

Udalosti svetovej vojny.

Západné bojište Nemcov proti Francúzom a Angličanom. Angličania a Francúzi pri Arrasi a v Champagne všetko možné vynaložili, aby prelomili pevný nemecký front. Hodením do boja hromadných čiat a upotrebením aj pancierových automobilov, na tisíce kanónov najväčšieho kalibru, prvé útoky začali 9. apríla, vo veľkonočný pondelok. Po úplnom zmarení týchto útokov, znova sa pustili do boja 23. apríla, lež aj z tejto príležitosti utrpeli hroznú porážku. Na celom bojisti vypínaly sa vysoké kopce anglických a francúzskych mrtvol. Tretí útok Angličanov, ktorý pri Arrasi podujali 28. apríla, podobne sa zmaril s nevýslovne hroznými ich ztratami. Nemecké čaty na celom fronte pevne stoja v ich posiciách.

Východné bojište. Položenie je nezmenené. Ani z jedného frontu neoznamujú zvláštnej udalosti.

Macedonský front. Angličania pri Dojranskom jazere pokúsili sa útočiť proti bulharským posiciám, boli ale odrazení s krvavými ich ztratami.

Vojna na mori a zprísnený boj podmorských lodí.

Útok nemeckých torpedových lodí na Dünkirchen.

Berlin, 26. apríla. Wolffova kanceliaria oznamuje: Ku námorníckemu sboru patriace torpedové lode pod velením kapitána Asmanna v noci s 24. na 25. apríla z diaľky 3000 metrov napadly pevnosť a prístav Dünkirchenu. Dovedna 350 vybušných granátov vystreli na prístav a osady, ktoré osvietily svietiacimi nábojmi. Palba pobrežných batterií nepriateľa zostala bezvýsledná. Po strelbe na morskej ceste pátrali sme po nepriateľských strážnych lodach. Medzitým strhla sa krátka bitka s dvoma francúzskymi zdajúcimi sa torpedovými lodami, z ktorých jednu trafením torpeda sme potopili. Hneď potom naše delostrelectvo potopilo aj druhú strážnu loď. Zachránenia tých, ktorí na potopovaných nepriateľských lodach zostali pri živote, museli sme sa zrieknuť, bo od brehu začali proti nám prudkú palbu z kanónov. Všetky naše torpedové lode vrátili sa neurazené a bez ztraty.

Zprísnený boj podmorských lodí stáva sa pre Anglicko osudným.

V rozpočtovom výbore nemeckého ríšskeho snemu štátny sekretár ríšskeho námornického úradu vyhlásil, že boj podmorskými loďami, tak ako dosiaľ, stojí v znamení veľkých zdarov a malých ztrát. Aj v apríli možno očakávať veľmi prajný výsledok, ktorý sa matematickou istotou javil už i teraz v klesnutí počtu lodí, stojacich k službe antantu v nedostatku potravín a vo vždy viac vzrastajúcom nedostatku uhlia, kovu a baňského dreva. Napriek prísnej censúre, ktorá je v štátoch antantu, dostávame dost chýrov, z ktorých vysvitá, že boj podmorskými loďami Anglicku a podporujúcim ho národom zafal do živého.

Nemecké námorníctvo nepochybuje v tom, že Anglicko v predvídanom čase bude prinútené stiahnuť koenečné konsekvencie.

Ťažká porážka Angličanov.

Berlin, 25. apríla (Wolffova kancelária.) V bitke, ktorá 23. apríla pri Arrasi znova vzbĺkla, Angličanov v tejto vojne stihla najkrvavejšia porážka a najťažšia ztrata. Ich úmysel, aby nemecké čiaru na oboch brehoch Scarpe a na oboch stranách hradskej Arras—Cambrai prelomili, vyzkúšená hrdinskosť nemeckých vojsk a najvelkolepejšie spoluúčinkovanie delostrelectva, pechoty a letúňov zmarilo. Na 30 kilometrov širokom fronte, ťahajúcom sa od Lensu po Bullecourt, v hromadách ležia granátmi zkosené mŕtvolky Angličanov.

Predpoludním po viac hodín trvajúcej bubnovej palbe boj vznikol na širokom fronte. Od Lensu na západ a na severozápad všetky útoky Angličanov s najťažšími ich ztratami sa zmarily, zčiasťky v boji muža proti mužovi. Pri Avione, kde sa nepriateľovi na krátky čas podarilo vtrhnúť, silným protiútokom hneď sme ho vyhnali, z ktorej príležitosti nechal v našich rukách zajatých. Medzi Gavrelle a Scarpe po najsilnejšej delostreleckej príprave územie pre husté oblaky dymu bolo úplne neviditeľné. V oblakoch prachu a dymu Angličanom svojimi pancierovými automobilmi podarilo sa vniknúť do našich čiar, ale ešte hneď predpoludním započali sme protiútok. Od Scarpe na juh podržali sme všetky naše posície, akokoľvek hlboko i postúpil napred nepriateľ. Kde Angličania postúpili napred, hneď sme začali protiútok, ktorý sa pri každej príležitosti pre nás prajne skončil. Predpoludním zničili sme 7 pancierových automobilov.

Popoludní nepriateľ obnovil svoj útok na Avion, ktorý sa ale s veľkými jeho ztratami v našej palbe rozpadol. Od Lensu na západ palba zase sa zvýšila na najsilnejšiu bubnovú palbu. Východnú časť dediny Gavrelle, do ktorej nepriateľ predpoludním pod ochranou oblakov dymu vnikol, obkolesujúcim útokom od severa a východu po základnej a účinlivej delostreleckej príprave sme zase napadli. Od Gavrele na juh vypínajúcu

sa výšinu č. 71. sme tiež zpätzaujali. Taktiež sme zpätzaujali aj dedinku Roeux, o ktorú sme začali ťažký protiútok. Čo výhod Angličania predpoludním vydobili, popoludní sme im ich zase všetky vyrvali. Aj od Scarpe na juh zúril boj 23. apríla popoludní a večer. Angličania hodili do boja novšie a novšie útočivé čaty, aby sa od Scarpe na juh prelomili. Ale naše vojská všetky rozhorčené útoky Angličanov krvave odrazily a podržaly celú svoju posíciu.

Boj nemeckých válečných lodí v kanáli La Manche a smerom Temžy.

Berlin, 21. apríla. Wolffova kancelária oznamuje: V noci s 20. na 21. apríla nemecké ľahké válečné sily napredovali v južnej časti kanála a smerom Temžy. Pevnosti Dovera a Calaisa dohromady 650 výstrelmi z malej diaľky vzaly pod účinnú palbu. Calais nebol bránený. Pred Doverom zničili jednu strážnu loď. Keď na zpiatočnej ceste nebolo vidieť iného nepriateľa, jednotlivé časte našich válečných síl pod vedením korvetkapitána Gantiera sa zvrhly a ešte raz sa pohly ku východu z kanála. Pri tejto príležitosti od Doveru na východ natrafily na veľmi mnoho anglických torpedoborcov a vodcovských lodí. Z bezprostrednej blízkosti prišlo ku prudkému boju. Jednu nepriateľskú vodcovskú loď vystrelením torpeda potopily, viac druhých ale delostreleckými trefermi porúchaly. Z týchto posledných jedna pravdepodobne utonula. Z našich torpedových lodí «G. 85.» a «G. 42.» sa nevrátili z tohto boja; tieto musíme držať za ztratené. Ostatné lode všetky bez urazenia alebo ztraty sa vrátili. Časť našich válečných síl, ktorá od ústia Temžy napredovala, s nepriateľskou válečnou loďou sa nestretla a vedela priviesť len niekoľko zajatých z jednej obchodnej lode.

Šéf admirality.

Amerika a svetová vojna.

Válečné ciele Ameriky a Anglicka.

Berlin, 27. apríla. Z Lugana oznamujú: Londýnsky zpravodajca časopisu «Corriere della Sera» telegrafoval svojmu časopisu, že predseda Wilson vo svojom rozhovore s anglickým zahraničným ministrom Balfourom žiadal, aby Anglicko bezpodmienečne zmiernilo svoje válečné plány. Wilson túto svoju žiadosť odôvodnil držaním sa amerického ľudu.

Amerika Anglicku požičia 200 millionov dollárov.

Washington, 26. apríla. (Zpráva Reut. kancelárie.) Vláda uzavrela, že Veľkej Británii požičia 200 millionov dollárov bez toho, aby od Anglicka vyčkala zabezpečujúce úpisy. Táto summa je len čiastkou z tých troch miliardov dollárov, ktoré sa Veľkej Británii dostanú z požičky, ktorú Spojené Štáty dajú antantu.

Starajte sa o chudobné rodiny bojujúcich!

Revolúcia v Rusku.

Ruská robotnícka a vojenská rada nechce osobitý pokoj.

Petrohradská telegrafická kancelária oznamuje: Sociálny demokrat Mayer, člen amerického kongressu, Čeidzemu, predsedovi rady ruských robotníkov a vojakov, poslal telegramm, v ktorom ho, čo jediný sociálnodemokratický vyslanec amerického kongressu prosí, aby rozhodne podvrátil znepokojujúce chýry, že ruskí sociáldemokrati napomáhajú osobitý pokoj s Nemeckom.

Výkonný výbor rady ruských robotníkov a vojakov poslal odpoveď, že celá ruská revolučná demokracia neusiluje sa o osobitý pokoj, lež chce medzinárodný pokoj bez anektovania a bez skutočného alebo krytého válečného odškodného na základe slobodného vývinu národov a je toho náhladu, že proletári všetkých národov a krajín musia sa unúvať o to, aby na tomto základe uskutočnili pokoj tak rýchle, ako len možno.

Rusko chce offensívu.

Petrohradská telegr. kancelária oznamuje z Minska, že na zasadnutí kongressu zastupiteľov armád, ktoré stoja na západnom fronte, početní rečníci hovorili o tom, že offensíva je bezpodmienečne potrebná, bo keď Rusi začnú offensívu, premohli vnútorného nepriateľa, offensívou práve tak premôžu i vonkajšieho nepriateľa.

Parížska Havasova kancelária prináša telegramm hlavného veliteľa ruskej armády Alexejeva, ktorý poslal generálovi Nivellemu. V telegramme Alexejev pozdravuje francúzsku armádu z príležitosti jej zdarov a oznamuje, že ruská armáda začne novú offensívu, aby záležitosť antantu priviedla k víťazstvu.

Medená skalica od štátu.

Minister poľného hospodárstva barón Ghillány tých 30.000 m. centov medenej skalice (modrého kamenčeka), ktoré vo februári cestou právomocností vyassignoval majiteľom viníc, už dal odviezť na tie miesta, kam to patričné právomocnosti žiadaly. Z tejto skalice na jedno jutro vinice padne asi polšiesta kilogramma a ku prvému kropeniu tolko skalice ani neni treba. Majitelia viníc, ktorí medenú skalicu ešte nedostali, nech sa teda obrátia o ňu ku patričným administratívnym úradníkom (k podžupanovi, mešťanostovi, hlavnému slúžnemu alebo ku obecnému notárovi).

Začiatkom apríla bola vyassignovaná už druhá zásoba modr. kamečeka a teraz ju rozvážajú. Kilogramm štátnej medenej skalice, rátajúc aj manipulačné trovy, ktoré sa vyskytnú pri rozdeľovaní, je za 4 koruny 20 halierov. Vyše tohto od majiteľov viníc viac inkassovať neslobodno. Minister prísne nariadil právomocnostiam (stoliciam a mestám), aby medenú skalicu spravodlivo dľa rovnakého kľúča rozdelili, a ukrivdiť neslobodno ani takého gazdu, ktorý by sa prípadne po termíne bol prihlásil o medenú skalicu.

Novšie regulovanie od vojenčiny oslobodených.

Honvédske minister svoje nariadenie, potahujúce sa na revidovanie oslobodení, doplnil novšími ustanoveniami. Dľa tohto, veliteľstvá honvédskeho okresov počnúc od 20. apríla nemajú práva nikoho oslobodiť od vojenčiny a toto právo patrí výlučne honvéskemu ministrovi. Všetky oslobodenia, ktoré do 20. apríla nariadily vyššpomenuté vrchnosti, budú revidované. Oslobodenia, ktoré po 20. apríli už len honvédske minister povolil, nepadnú pod revíziu. Koho prosba o oslobodenie ešte neni vybavená, ale mu dovolili dočkať vybavenie prosby, nemusí sa ani hlásiť, ale ani do menoslovu oslobodených ešte nemá byť vnesený.

Prosby o predĺženie oslobodení, ktoré po 20. apríli roku 1917. vypršia a na tieto prosby potahujúce sa návrhy netreba ďalej predostret, lež treba naložiť prosiacim, aby svoju prosbu o predĺženie oslobodenia predniesli vtedy, keď sa cieľom revidovania oslobodení budú hlásiť. Ďalšie ustanovenia nariadenia potahujú sa na oslobodenia v záujme lesného hospodárstva zvlášte, na oslobodenie už narukovaných, na držanie oslobodených v evidencii atd.

Velkonočná návšteva Rusov v nemeckých zákopách.

Nemecký vojenský sbor v Karpátoch, veliteľom ktorého je generálmajor Kenta, vydáva úradný válečný časopis, ktorý v poslednom svojom čísle pod záhlavím «Veľká noc» priniesol zaujímavý úvodný článok. Z tohto článku celkom jasne vysvitá, že ruskí dôstojníci a vojaci nesmierne túžia po pokoji. Článok medzi iným hovorí nasledovné:

Na východnom fronte od istého času všade panuje tieho. Myšlienka novej ruskej vlády o pokoji našla ozvenu v celej ruskej armáde. Sviatok veľkonočný zdvojnásobil túžbu po pokoji a nemecké čaty v úctivosti držia tieto veľkonočné city ruských vojakov. Práve preto v nedelu veľkonočnú od včasného rána všade zastavili palbu. Na fronte nášho karpátskeho vojenského sboru tiež mlčaly všetky zbrane a aj tu, ako všade na dlhom fronte, ťahajúcom sa od Rigy po Čierne more, ruskí dôstojníci a vojaci povychádzali zo svojich zákop shovárať sa s našimi. Predpoludním jednotlivé ruské batterie ešte niekoľkokrát vystrelily, ale popoludní aj tieto zastavily strelbu. Rusi bez zbrane blížili sa k našim posiciam a kto siel bez legitímácie, zastavili sme ho a poslali nazpät. Kto mal legitímáciu, zaviazali sme mu oči, priviedli sme ho do našej posície a pohostili sme ho.

Ruskí hostia rozpovedali, že takrečeno všetci ich dôstojníci a mužstvo túžia po pokoji a vojenský výbor do Petrohradu poslal deputáciu žiadať uzavretie pokoja. Naši im podali vývod o opravdových citoch našej vlády oproti Rusku a dokázali im, že programm ruskej vlády úplne kryje programm pokoja, ktorý ústredné mocnosti

v decembri r. 1916. vydaly. Len preto, že Anglicko a Francúzsko chcú uskutočniť svoje podmaňovacie snahy, musí Rusko ďalej trpeť.

Ruských vojakov rozhorčil zvlášte chýr, že Anglicko chce obsadiť ruské ostrovy Východného mora a s týmto na všetky veky chce držať Rusko vo svojich rukách.

Rusom, ktorí prišli do nemeckých zákop, Nemci dali nemecké časopisy, z ktorých vysvitá stanovisko Nemecka a Rakúsko-Uhorska a patriční Rusi tieto časopisy vzali so sebou do svojich posícii. Rusov ich druhovia čakali na kraji svojich zákop a natešení sa prechádzali, medzičím znela hudba. Bolo vidieť, že tvrdo čakajú nové zprávy.

Od všetkých susedných vojenských sborov došli podobné zprávy. Na dnes večer cieľom vyjednávania oznámili príchod ruských dôstojníkov vyššieho rangu. Môžu byť istí, že ich s úctou privítame. Možno, že slobodné vymenenie myšlienok privedie ku tomu, že toto bude začiatkom zo stanoviska pokojného vybudovania Ruska túžobné očakávaného pokoja.

CHYRNIK.

Meniny kráľovnej Zity. Kráľovná Zita, ako korunovaná uhorská kráľovná, 27. apríla slávila prvý raz svoje meniny. Ešte len niekoľko mesiacov minulo tomu, čo sa koruna sv. Štefana dotkla pleca mladej kráľovnej a už i tento krátky čas postačil ku tomu, aby si obyvateľstvo Uhorska svoju kráľovnú srdečne oblúbilo. Takto 27. apríla ku domácej slávnosti kráľovskej rodiny aj celé Uhorsko s úprimným srdcom a s vreľou oddanosťou dalo výrazu svojmu blahoželaniu a prejavu lásky. Kráľovná Zita so svojim srdcom sblížila sa ku nám. Akonáhle sa stala korunovanou kráľovnou Uhorska, stala si na čelo válečnej dobročinnosti a pousilovala sa potešovať zarmútených a sotierať slzy plačúcich. Svoje srdce nám ukázala, preto sme sa aj my svojimi srdcami obrátili k nej. V deň prvého zasvätenia jej vysokých menín v každom kúte celej krajiny s holdujúcou láskou mysleli na našu korunovanú kráľovnú a v každom kostole pri slávnostných službách Božích modlili sa za časné a večné jej blahoslavenstvo.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup spišský dr. Alex. Párvy v svojom V. obežnom liste vyzýva kňazov a učiteľov, aby napomáhali gazdovské práce a nariaďuje vydržiavanie dňa vtákov a stromov v ľudových školách. V šiestom obežnom liste hovorí o pozdravnej poklone uhorských biskupov u kráľa v budínskom kráľovskom hrade a poveril svojich kňazov, aby kráľovské pozdravenie jeho veličenstva oddali veriacim s kazateľnice a spolu povzbudzovali ich k modlitbe za kráľa, pochádzajúcej z citov vernosti a úplnej oddanosti ku nemu.

Osvietený pán biskup košický dr. Aug. Fischer-Colbrie v svojom V. obežnom liste odporúča prešovskú výstavu válečných pamiatok a umelectva, ktorej čistý osov obráti sa na opatrovanie vojenských hrobov. Kňazov a učiteľov vyzval k spoluúčinkovaniu ohľadom

sriadenia jarných a letných gazdovských prác. Peknými slovami zmienil sa o smrti Jozefa Lojdu, farára obce Battyán.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Z Ostrihoma píše: Ostrihomský prälát-kanonik dr. Teofil Klinda na ostrihomskú dennú domoveň dal 1000 korún a ostrihomský prälát-kanonik dr. Leonard Lollok na cieľe Kološ nemocnice obetoval tiež 1000 korún.

Na vojenské modlitebné knižky obetovali: gróf Georg Mailáth 2000 kor., grófka Georgová Mailáth 2000 kor., kňažna Ladislavová Batthány 1000 kor., grófka Kristina Wenckheim 400 kor., kňažna Clodvigová Hohenlohe 200 kor., kňažna Mikulášová Pálffy 200 kor., hraničná grófka vdova Eduardova Pallavicini 200 korún.

Stav siatín. V stolici Abauj-Torna vyvinujú sa siatiny utešene, zeme všade dobre obrobili. Teraz usilovne sadia zemiaky. Jasenné siatiny prezimovaly dobre a na území celej stolice sú prajné výhľady na úrodu. Už aj v kuchyňských záhradách usilovne pracujú. Jestli májové počasie bude prajné a nato mesiac jún suchý, v tom páde prevyšovať bude úroda ovocia úrodu posledných troch rokov. — Vo Spiši neskoro odmäkla a vyschla zamrznutá pôda a preto nebolo možno včas začať orať a siať. Jasenné zbožie, trojky a lucerny prestály pod sňahom silné mrazy bez väčšej škody. K uisteniu dokončenia jarných poľných prác vrchnosti urobily poriadky. Jarné práce sú v prúde.

Smrť. Karol Perczely, farár v Rosindolu (Rózsa-völgy), po dlhom a trpkom, lež kresťanskou trpezlivosťou znášanom trápení, posilnený sv. sviatosťami, 4. apríla zomrel v 47. roku života svojho. Bol horlivým kňazom a oduševneným prívržencom kresť. ľud. strany. Pochovali ho v jeho rodisku, v Trnave. — Dr. Jozef Eisner, čestný hlavný lekár a stol. výborník šárišskej stolice, okr. lekár okresu Felsővizköz, zomrel v Budapešti v 61. roku života svojho. — Adolf Melisek, dekanfarár vo Veľkých Levároch, posilnený sv. sviatosťami, 9. apríla usnul v Pánu v pešporskej štátnej nemocnici v 64. roku svojho veku a v 40 roku svojho kňazstva.

Válečné milodary. Spišsko-novovesský parný mlyn na fond novovesských válečných sirôt dal 500 a na fond válečných sirôt spišskej stolice tiež 500 korún.

Nový barón. Jeho veličenstvo kráľ dr. Vilhelmovi Lersovi, štátnemu sekretárovi v ministerstve obchodu, a jeho zákonným potomkom na uznanie vynikajúcich zásluh, nadobudnutých na obore verejnej alužby, bezplatne udelil dedičné uhorské barónstvo. Nový barón pochádza zo Spišskej Belej z jednoduchej mešťanskej rodiny a má teraz 48 rokov.

Válečná podpora vo Spiši. V celej spiš. stolici v mesiaci marci vyplatili válečnej podpory 339.278 korún a od počiatku vojny 9.327.750 korún.

Došli invalidi. Z ruského zajatia zncvu prišlo 293 zamenených invalidných vojakov.

Zbojnícka vražda. Vo Varšave zavraždili v jej byte Evu Sidorovu, vdovu po ruskom úradníkovi a ukradli, okrem mnoho šperkov, 12.000 rubľov.

O **honvédoch košického 9. peš. pluku.** 9. honvédskejší pluk od počiatku vojny do tohoročného 1. marca dostal 200 kusov dôstojníckych a 2010 vyznačení mužstva. Dôstojníci dostali nasledovné vyznačenia: 3 kusy rádu Leopolda, 13 kusov rádu železnej koruny tretej triedy, 59 kusov vojenského záslužného kríža tretej triedy, 1 kus rádu Franca Jozefa, 14 kusov striebornej vojenskej záslužnej medailly (Signum Laudis), 102 kusov bronzovej vojenskej záslužnej medailly, 4 kusy zlatého záslužného kríža s korunou, 2 kňazské záslužné kríže, 14 nemeckých železných krížov druhej triedy. Mužstvo ale dostalo: 5 zlatých medailí hrdinskosti, 159 strieborných medailí hrdinskosti prvej triedy, 571 strieborných medailí hrdinskosti druhej triedy, 7 strieb. medailí hrdinskosti po druhý raz, 1150 bronzových medailí, 34 strieb. záslužných krížov s korunou, 6 strieborných záslužných krížov, 50 železných záslužných krížov, 22 pruských válečných medailí, 1 červený polmesiac, 1 červený rád orla, 4 bronzové medaille Červ. Kríža. Tohoročného februára vyznačení boli: res. zástavnik Jozef Bajtos veľkou striebornou, firer Peter Gordány, kapráli Zoltán Liener a Michal Melis malou striebornou, kapráli: Štefan Kleja, Ján Maczkó, Georg Dankó, frajter Štefan Dojcsák, honvédi: Pavel Ráski, Pavel Miklós, Franc Muntján, Ondrej Spisák a Michal Kincsovsky ale bronzovou medaillou hrdinskosti. Poručík Štefan Jirga (v civilu učiteľ) najnovšie vyznačený bol zlatou medaillou hrdinskosti; ešte ako zástavnik dostal nedávno striebornú medaillu hrdinskosti druhej triedy. Frajter Julius Weiss a honvéd Ján Petrus v minulé dni dostali bronzovú medaillu hrdinskosti. — Na pomocný fond pre vdovy a siroty padnutých 9. honv. pešieho pluku doteraz na bojišti medzi vojakmi tohože pluku sossbieralo sa 36.260 korún.

Zlatou medaillou hrdinskosti vyznačení košickí honvédi. V hrdinskom 9. honv. pluku boli doteraz piati vyznačení zlatou medaillou hrdinskosti. Dvaja z nich honvéd Vilhelm Kirchner a zástavnik-učiteľ Ján Bártfay zomreli už hrdinskou smrťou, firer Ondrej Lehoczki dostal sa do ruského zajatia a ostatní dvaja sú: strážmajster Jozef Závodni a zástavnik-učiteľ Štefan Jirga, ktorého prsia zdobí už aj slrieb. medailla hrdinskosti druhej triedy a ktorý aj prítomne bojuje na bojišti ako poručík.

Do povetria vyhodené americké fabriky na municiu. V Kingslande (Kanada) 11. marca do povetria vyletely fabriky na výbušné látky. Škoda činí 80 millionov dollárov. Na osadách fabrických v prach a popol je premenené všetko. Spustošené sú všetky staviská a byty robotnicke. Že koľko ľudí prišlo o život, to tajia. V New-Yerseji do povetria vyletela Hafkelli-fabrika na pušný prach a spustošila celú obec, fabrickú osadu učinila ale rovnou so zemou. Výbuch bol hrozný a v objeme sto míľ všade cítili jeho účinok.

Za Sedmohradsko. Spišské mestá Kézmarok a Lubica pre sedmohradské kraje, spustošené rumunským vtrhnutím, odhlasovali po 500 korún.

Spišsko-sobotský spolok Červeného Kríža aj lanského roku vyvinul požehnanú prácu. V jeho nemocnici vlni opatrovali 362 nemocných, z ktorých vojenských osôb bolo 105, ruských zajatcov 27 a jeden srbský zajatec. K vianočnému obdareniu skiového mužstva, umiestneného v Sliezske dome, zariadená sbierka priniesla 164 korún, z toho obdarili 52 vojakov. Spolok vlni mal 389 údov. Príjmy činily 38.860 a výdavky 37.810 korún. Stav základín činil 60.115 kor., nových darov prišlo 5183 kor., k zariadeniu prijímacej budovy obrátilo sa 2555 kor., koncom roku ostalo 62.745 korún. Všetok majetok spolku koncom roku obnášal 162.104 kor., v tomto sú zarátané i staviská so zariadením, a síce na 99.359 korún. O bielizeň pre nemocnicu staraly sa i miestne mnišky.

Železničná katastrofa vo Francúzsku. Na železničnej čiare Amiens—Rouen srazily sa dva osobné vlaky. Šesť vozňov sa rozdrúzgalo, traja ľudia zomreli a štyria boli ranení.

Veľký požiar vo Francúzsku. V Abevillu zohorelo nákladné železničné nádražie s nákladnými staviskami, ako i susedná fabrika na stroje, v ktorej teraz válečný materiál hotovili. Oheň spustošil 147 vagónov. Škoda činí vyše 10 millionov frankov. Štyria vojaci a traja ohňohasičia prišli medzi hasením o život a ranených je dvadsať.

Pruské vyznačenia honvédov koš. 9. pluku. Z príležitosti víťazstva vydobitého 8. marca vyznačení boli: kapitáni Ernest Paksy a Gabriel Boross nemeckým železným krížom druhej triedy, štábny strážmajster Ondrej Miklós, strážmajster Karol Oláh, fireri Georg Kusila, Pavel Zanyik, Ondrej Juhász a honvéd Franc Asamer pruskou válečnou medaillou.

Na Spišskú Domoveň (Szepesi Otthon), utvoril sa majúcu v Budapešti pre chudobných spišských poslucháčov university, doteraz obetovali: gróf Vidor Csáky (Harhov) 1000 kor., krajinský vyslanec Ludvik Borbély (Budapešť) 500 kor., Ladislav Adriányi (Felka) 300 kor. a dvorný tajomník A. Döller 50 kor. Spolu 1850 korún.

Traja hrdinskí bratia. Ludvikovi Elischerovi, direktorovi sporitelne v spiš. meste Gelnica, narukovali traja synovia. Béla ako zástavnik 67. peš. pluku, vyznačený bol veľkou strieb. medaillou hrdinskosti, Viktor ako zástavnik 34. peš. pluku, dostal bronzovú medaillu hrdinskosti. Títo dvaja prítomne bojujú na ruskom a talianskom bojišti, starší ich brat Ludvik ešte v novembri 1914. zmiznul pri útoku na ruskom bojišti a odvtedy niet o ňom istého chýru.

Levoča za sedmohradskú detskú domoveň. Mesto Levoča na svojom poslednom výborovom zasadnutí ku spomoženiu sedmohradskej detskej dennej domovne odhlasovalo 200 korún. K zaokrytiu tohoročného präliminárneho deficitu 41.663 korún vyrúbili nie 44-percentovú, ako sme to boli písali, lež 50-percentovú obecnú prirážkovú daň.

Válečné siroty Francúzska. Vo Francúzsku počet válečných sirôt činí už vyše stotisíc.

Kto vie o ňom? Jozef Zsiak, honvéd 12. stotiny 14. nitrianskeho honvédskeho pešieho pluku, 5. júna 1916. zmiznul na ruskom bojišti. Každého, čo prípadne vie o ňom, úctive prosíme, aby zarmútenú rodinu zmiznutého upovedomil pod adreťou: Ján Babocsay, učiteľ, Nemeskosztlány.

Rozmnožil sa statok v spiš.-novovesskom okrese. Pri terajšom popise statku vysvitlo, že koní je o 55, rožného statku o 886, ošípaných o 599 a oviec o 2455 viac, ako bolo lanského roku.

Namiesto dohánu trojku. Z Nitry píšú: Náruživí fajčiari robia všetko možné, aby odpomohli z jednej strany nedostatku dohánu a z druhej strany drahoty toho pôžitkového článku. V Trenčiansku na príklad naplnili fajky namiesto dohánu suchými orechovými listkami. Ponevadž ale silný hrýzavý dym orechového listia spôsobil v hrdle boľavé výsyvky, fajčia teraz namiesto dohánu jemnejšiu trojku.

Poštová krádež. V Trnave 3. apríla z poštového voza, keď jachal na železničnú stanicu, dakto ukradol vrece s peniazmi 23.000 korún.

Pre válečné sirotu Zoltánová Zmeškálová z oravského Leština obetovala 200 k.; potravný a speňažujúci spolok trnavských mešťanov na ten cieľ dal 100 korún.

Z Vysokých Tatier. Kolujú chýry, že Štrbské pleso a Tatranské Lomnice do prenájmu má vziať Uhorská Banka a Obchodná Účastinná Spoločnosť.

Peniaze vám vrátim, jestli otlaky, stvrdnutie kože moji „Ria“ balsam za 3 dni bez bolavosti celkom vám nevypokorení. Uznanie vďaka a povďačnosť na tisíce. Cena s listom záruky jedon teglik 1 kor. 75 hal., 3 tegle 4 1/2 kor., 6 teglov 7 korún.

„Ria“ - diela, Kassa I., postafiók 12/82.

Oznamy prijíma administracia

„Krestan“

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28.

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov

v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujeme sa napodobenín.

Dobré nástroje k holeniu a strihaníu vlasov.

1a. Britvy zo striebornej ocele K 4, 5, 6. Zabezpečujúce nástroje ky holeniu niklované K 4, 5. «Perfekt» znám k so 6 nožmi K 16, 22. Dvojitého rezu náhradné nože tučet po kor. 5, 6. 1a. nástroj k strihaníu vlasov K 12, 15. Zámerna povolená alebo návrat peňazí. Zasielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom doposlani peňazí.

Zasiela cis. a kraľ. dvorný zásielca **Hanns Konrad** vývozný a tuvar zásielajúci dom Brúx číslo 1547 (Čechy) Hlavný cenník zdarma a franko.

Válečné náručné hodinky

presne regulované a vyprobované

Niklové alebo ocelové K 25, 30. S rádium svietiacim číselníkom K 30, 35, 40. Strieborné náručné hodinky K 50, 60. 14 kar. zlaté náručné hodinky K 130, 160. 3 rokov záruka na písme. Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámerna povolená alebo návrat peňazí.

Prvá dielňa na hodiny **Hanns Konrad** cis. a kraľ. dvorný zásielca Brúx číslo 1546 (Čechy). Hlavný cenník zdarma a franko.

Najlepšia kosa na svete je „Kosa generála Dewetta z kovu novej ocele“ ktorú jediným a výlučným dohábašom a predávašom je **Pavel Sohr, Somogy-Szil**

Dewett generála kosa z delovej ocele je z tých najlepších kovových miešani utvorená, ktorej dorábania je tajnosť jej dielne. 500 korún vyplatím tomu, kto preukáže «Dewett generála deloocelovú kosu» od druhej firmy. 1000 korún vyplatím tomu, kto z pomedzi 100 «Dewett generálových kos» najde len 2 zlé koso. Kto si chce úplne spoľahlivú a dobrú kosu zaopatřit, ten nech do toho času nekupuje žiadnu kosu, dokiaľ si nežiada a nebude mať v rukách obrázkový cenník od našej chýrnej firmy, ktorá ho zdarma dopošte. Nech každý žiada cenník na dopisujúcom listku. Najpríhodnejší čas ku obstaraniu koso je čas v zime. Sberateľom výhoda! Úplná záruka! Kto objedná 10 kusov, je donástu dostane zdarma. Svedomita obsluha! Viac tisíc poďakujúcich listin a nových objednaviek stojí k službe zaujimatelom. Britva z diamantovej ocele s 5-ročnou zárukou 3 kor.

Ochran. márnka.

Zázrak sveta je ohnivej ostrosti

ŠARKAN-KOSA

Jedným kúvaním 3 dni, jedným naostrením cez deň možno s ňou kosť. Podobnej koso ako je táto ani v dobrote ani v akosti, ani v pružnosti není na celom širom svete. Za každú kosu úplná 3 rokov záruka a kotrá nezodpove, zamen sa bezplatne. Zo skúsenosti ale vieme že medzi tisíc kusmi není ani jednej zlej. Cenník tohoto, každému hospodárovi nevyhnutne potrebného nástroja zdarma poslela:

SARKAN-KOSU rozposielajúce stredišťe **Somogyszil.**

53 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na koso.

Nikto nikdy nemá lepšej koso, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosu, za ktorú nás požeňavaf bude. Tieto koso už od 53 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojime za každú kosu a nesodpovedné zamenie zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatoj koso» s poštovou dobierkou:

60	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.	
Cena 1 koso	3.—	3.20	3.40	3.60	3.80	4.—	4.10	4.20	4.40 kor.

1 kusa karborundum osielky medzi jestvuúcimi najlepšej, cena 1.10 korún. Sberateľom kós ku zvláštne mu povšimnutiu: Pri každej kúpe 10 kusov, 1 kus pošleme zdarma. Pri kúpe 5 kusov alebo pri inom poštovom objednaní vo výške 20 korún, poštové porto my platime. Niže tohoto obnosu, 1.5 korún obnášajúce postové porto platí kupec. K odporúčaníu je čím skorej objednať si koso, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový náš cenník na žiadost pošleme zdarma. K dos aniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 53-ročná osada na koso a veľký obchodný dom.